

Endeligt referat

Udsendt 22. maj 2018

Møde i Nationalparkbestyrelsen den 7. maj 2018

Mødested: Myrthuegård, Myrtuevej 39, 6710 Esbjerg

Mødet fandt sted fra kl. **14.00 til 17.45.**

Deltagere:

Formand	Janne Jørgensen Liburd	
Varde Kommune (næstformand)	Preben Friis-Hauge	
Esbjerg Kommune	Annemette Knudsen Andersen	
Fanø Kommune	Marius Nielsen	Ikke til stede
Tønder Kommune	Bo Jessen	
Danmarks Naturfredningsforening	Britt Schak Hansen	
Friluftsrådet	Hanne Voetmann	
Dansk Ornitologisk Forening	Marco Brodde	
Digelagene	Kjeld Andreasen	Afbud
Danmarks Jægerforbund	Hans Christian Fuglsang	
Danmarks Sportsfiskerforbund	Lars Brinch Thygesen	
Landbrug & Fødevarer	Mikael Nørby-Lassen	
Naturstyrelsen	Ulrik Lorenzen	
Nationalparkrådet	Svend Tougaard	
Nationalparkrådet	Anne Marie Overgaard	
Nationalparksekretariatet	Peter Saabye Simonsen	
Nationalparksekretariatet	Alette Houman Dyhrfjeld (Referent)	

Punkter på dagsordenen:

1. **Velkomst og godkendelse af dagsorden – Beslutningspunkt**

Janne Liburd byder velkommen og det besluttet, om dagsordenen kan godkendes.

Sekretariatet indstiller at:

- *Dagsordenen godkendes*

Referat:

Janne Liburd bød velkommen og orienterede om afbud. Janne Liburd bød særligt velkommen til Bo Jessen, som er Tønder Kommunes nye repræsentant i bestyrelsen efter Susanne Linnet.

Beslutning:

- Dagsordenen blev godkendt.

2. **Status for projekter – Orienterings- og Beslutningspunkt**

Herunder særlig fokus på:

- Swimway
- Snæbel
- Højspændingsmaster og -ledninger

Sagsfremstilling på orienteringspunkter:

Swimway

For trækfuglene tales der om den Østatlantiske Flyway, som er et samarbejdsinitiativ på tværs af de lande om at etablere gode forhold for trækfuglene fra Sibirien og Svalbard i nord til Afrika i syd. Flyway'en er også et konkret indsatsområde for det trilaterale vadehavssamarbejde, som er skrevet ind i Tønderdeklarationen (2014) og i Leeuwarden-deklarationen (2018). Tilsvarende arbejdes der på en swimway, dvs. at forbedre forholdene for fisk og især migratoriske fisk (laks, havørred, snæbel mv.) via et trilateralt samarbejde. Der er udarbejdet en strategi for swimway'en, som indgår i Leeuwardendeklarationen (underskrives maj 2018). Der er også udarbejdet en handlingsplan, men finansieringen af denne er p.t. ikke på plads. Endelig er det bedt om et letter of support for swimway-initiativet, som bl.a. Vadehavets Bådklubber, Danmarks Sportsfiskerforbund m.fl. underskriver. Det skal nationalparken også underskrive. Se bilag.

Sagsfremstilling på beslutningspunkter:

Snæbel

Snæblen er en meget truet fisk – mere truet end f.eks. isbjørn og tiger - som globalt kun findes i vandløb i den danske del af Vadehavet, og hvor det p.t. kun er dokumenteret, at den gyder i Vidåen. Antallet af fisk er begrænset. Samfundsinvesteringer på +100 mio. kr. har ikke givet flere snæbel, men dog laks og ørred. Forskere har i en artikel i det anerkendte forskningstidsskrift 'Nature' slået alarm. De foreslår der etableres en genbank for Snæbel og at der igangsættes undersøgelser af, hvorfor snæblen ikke vokser i antal. Hvad er truslerne og mulighederne. Det foreslås, at Nationalpark Vadehavet skriver til ministeren og understøtter forslaget om at oprette en genbank og midler til undersøgelser af truslerne mod snæblen.

Højspændingskabler

Der skal etableres 170 km med højspændingskabler langs den jyske vestkyst, en Vestjysk Elmotorvej. Regeringen ønsker kablerne ført i master, mens borgere, kommuner og en række organisationer ønsker dem gravet ned. Masteføring er billigere end kabelføring i jord og det nævnes som årsag til valget af masteføringen. Kabelføringen ligger udenfor nationalparkens område, men det foreslås, at Nationalpark Vadehavet skriver et høringsvar, der anbefaler jordføring af kablerne, fordi masteføringen udgør en trussel mod trækfugle.

Resumé

Der er følgende orienteringspunkter:

- Swimway

Der er følgende beslutningspunkter:

- Snæbel
- Højspændingskabler

Sekretariatet indstiller at:

- *Orienteringen om ovennævnte punkter tages til efterretning*
- *Bestyrelsen beslutter om der skal skrives til ministeren om snæbel.*
- *Bestyrelsen beslutter om der skal skrives et høringsvar på højspændingskabler.*

Referat:

Swimway

Janne Liburd orienterede om, at der i forbindelse med den nye deklaration for det trilaterale vadehavssamarbejde er udarbejdet en støtteerklæring til The Wadden Sea Swimway, som var underskrevet af Janne Liburd på vegne af Nationalpark Vadehavet. Dokumentet var sendt til bestyrelsen forud for mødet.

Snæblen

Lars Brinch Thygesen orienterede om, at snæblen er i akut fare for at blive udryddet. Man har for år tilbage lavet et udsætningsprojekt og har efterføl-

gende forbedret snæblens gydeområder uden det store resultat. Forskerne mener, at det er et spørgsmål om tid, før snæblen er uddød og at indsatsen ikke har haft den ønskede effekt. Lars Brinch Thygesen opfordrede derfor til, at bestyrelsen skriver til Miljø- og Fødevareministeren og opfordrer til, at man laver en genbank og en undersøgelse af årsagerne til at snæblen ikke vokser i antal.

Bestyrelsen drøftede Lars Brinch Thygesen forslag. De var enige i, at Nationalparken har et ansvar i forhold til at bevare snæblen, at der ikke kun skal laves en genbank, men at man også skal se på, hvilke trusler der er.

Janne Liburd bad sekretariatet udarbejde et brev til Miljø- og Fødevareministeren, hvori der gøres opmærksom på risikoen for at snæblen uddør, at der bør oprettes en genbank samt at man bør kortlægge truslerne.

Højspændingsmaster

Lars Brinch Thygesen forklarede bestyrelsen, at de påtænkte højspændingsmaster nær nationalparken kan påvirke Natura2000 områderne og dermed nationalparken og fuglene i området, hvilket igen kan have en effekt på turismen. Højspændingsmasterne er ikke i selve nationalparken, men fuglene trækker ind i baglandet på grund af dyrkning af majs, og kan dermed komme i problemer i forhold til højspændingsmasterne. Lars Brinch Thygesen opfordrede derfor til, at bestyrelsen sender et høringssvar til Miljø- og Fødevareministeren for at opfordre til, at kablerne graves ned i jorden.

Bestyrelsen bakkede Lars Brinch Thygesen op i hans forslag og ønskede at sende et bredt og sagligt høringssvar, hvori bestyrelsen udtrykker sin bekymring uden at beskrive specifikke arter, men også nævne de æstetiske konsekvenser i området.

Bo Jessen orienterede om, at Tønder Kommune har sendt et administrativt svar og behandler det politisk efterfølgende. Han mente ikke, at de økonomiske konsekvenser ved at grave kablerne ned var på det niveau som anføres af Energinet.

Beslutning:

Bestyrelsen besluttede at:

- tage orienteringen om swimway, snæbel og højspændingskabler til efterretning.
- der skal skrives til ministeren om snæblen.
- der skrives et brev til Miljøstyrelsen i forhold til højspændingskablernes påvirkning af æstetik, turisme og dyreliv.

3. Emner til drøftelse i Nationalparkrådet og tilbagemelding til Rådet - Beslutningspunkt Sagsfremstilling

På bestyrelsesmødet den 21. februar blev det besluttet, at Nationalparkrådet skal Rådet den 30. maj arbejder med og kommenterer på udkast til nationalparkplanen.

Resumé

Bestyrelsen skal beslutte hvad rådet skal arbejde med på mødet den 30. maj.

Sekretariatet indstiller at:

- *Rådet den 30. maj arbejder med og kommenterer på udkast til nationalparkplan.*

Referat:

Janne Liburd opfordrede til, at bestyrelsen bakkede op om sekretariatets indstilling og bede rådet om at arbejde med og kommentere på forslag til nationalparkplanen. Dette bakkede bestyrelsen op omkring.

Beslutning:

- Bestyrelsen ønsker at rådet den 30. maj arbejder med og kommenterer på udkastet til nationalparkplan.

4. Nyt fra bestyrelse og sekretariat – Orienteringspunkt

Kort orientering fra bestyrelse og sekretariat, herunder deltagelse i møder samt presseomtale.

Sagsfremstilling

Orientering om:

- Status på Innoaging v/Janne Liburd
- Status på partnerprogrammet v/Hanne Voetmann
- Status på kunstudvalget v/Marco Brodde
- Status på græsning v/Kjeld Andreasen
- Status på Nationalparkskibet v/Svend Tougaard
- Status på prædation v/HC Fuglsang
- Status på Naturmødet v/Peter Saabye Simonsen
- Forskningsdagen v/Janne Liburd
- Ledelsesorientering v/Peter Saabye Simonsen

Sekretariatet indstiller at:

- *Bestyrelsen tager orienteringen til efterretning*

Referat:

Status på Innoaging v/Janne Liburd

Janne Liburd orienterede om, at forprojektet er ved at nærme sig sin afslutning. 6 mænd har været med i projektet og det er tydeligt, at der hvor der er en kvalitet i formidlingen, kommer der en positiv effekt. De 6 mænd er under forløbet blevet i stand til at gå længere. Når projektet slutter, vil den sundhedsmæssige effekt blive målt. Er det beviseligt, at man kan blive sundere i naturen, vil man søge om midler til at fortsætte projektet.

Status på partnerprogrammet v/Hanne Voetmann

Hanne Voetmann orienterede om, at der ikke har været møder i partnerudvalget siden sidste bestyrelsesmøde. Der er dog kommet en ny markedsføringspakke om får og lam og der er udsendt en invitation til ambassadørerne til et arrangement med landsbyvandring og besøg på Tønnisgård. Bestyrelsen er velkommen ved dette arrangement.

Status på kunstudvalget v/Marco Brodde

Marco Brodde orienterede om, at man afventer sommeren, så kunstnerne kan vise deres resultat frem. Kunstnerne har været i kontakt med et lokalt kunstmuseum, som dog ikke umiddelbart ønsker at vise værket frem. Marco Brodde arbejder på at overbevise dem om, at det er oplagt at vise projektet frem netop på Fanø. Marco Brodde har talt med Kunstrunden om, at lokale billedkunstnere og børn også kan være med i et kunstprojekt, hvilket kunstudvalget vil drøfte på et kommende møde.

Status på græsning v/Kjeld Andreasen

Kjeld Andreasen havde forud for mødet orienteret Janne Liburd om, at der intet nyt var i forhold til græsning.

Status på Nationalparkskibet v/Svend Tougaard

Svend Tougaard orienterede om, at skibet har været på værft og nu er i vandet igen. Det bliver rigget til i uge 19 og 20 og der er planlagt to sejladser i slutningen af maj. Udstillingen, som skal fungere som formidling, er ved at blive færdiggjort og forventes klar ultimo maj.

Status på prædation v/HC Fuglsang

HC Fuglsang udtrykte bekymring for fremdriften i projektet. Der er gode resultater at se på hos en kvindelig jæger i den nordlige del af nationalparken, og det vil være oplagt at bede hende holde et oplæg for de frivillige prædationsjægere, da hun er dygtig til at inspirere, igangsætte og fastholde. HC Fuglsang opfordrede til, at man kontakter hende og får et oplæg på plads. HC Fuglsang forklarede, at der er kontakt til jægere på de 3 vadehavsøer og ved Sneum Digesø, i alt 5 jagtforeninger. Der er i alt tilknyttet 30 jægere, hvoraf omkring de 15 er aktive.

Ulrik Lorenzen orienterede om, at det er vigtigt, at projektet er i drift netop nu, hvor mårhunden yngler.

Peter Saabye Simonsen orienterede om, at sekretariatet og jægerforbundet agter at udarbejde en ansøgning om midler til fremtidig drift inden den 1. juni hos Friluftsrådet. Planen er, at man udvider geografien og får en lokal

koordinator på projektet. Samtidig vil sekretariatet klarlægge hvad den manglende fremdrift skyldes. Efter bestyrelsens ønske kontaktes den kvindelige jæger og man forsøger at få en lokal koordinator.

Status på Naturmødet v/Peter Saabye Simonsen

Peter Saabye Simonsen orienterede om, at bestyrelsen er inviteret med til Naturmødet, hvor der vil være en paneldebat om revision af Nationalparkloven på den store scene "Thunderdome". På "Learn-scenen" vil der være en diskussion om balancen mellem turisme og naturbevaring. De tre jyske nationalparker har lavet et større program for skoleklasser og alle andre brugere på nationalparkernes stand. Herudover er sekretariatet blevet kontak- tet af Friluftsrådet, som opfordrede til en workshop mellem nationalparker og naturparker, med henblik på kompetenceudvikling og samarbejde. Der er et fint program med interessante personer i debatterne og med markant politisk opbakning. Ditte Hviid blev rost for programmet. Der kommer 20 repræsentanter fra Nationalpark Thy og 20 fra Nationalpark Mols Bjerger, som også deltager i fællesspisning om aftenen.

Forskningsdagen v/Janne Liburd

Janne Liburd utrykte glæde over at der havde været 90 deltagere og et godt program på forskningsdagen og roste Sara Lindholt for indsatsen. Det var på dagen blev tydeligt for Janne Liburd, at man har markante personer på vidensområdet, som man kan bringe ind i bestyrelsens arbejde.

Bestyrelsen var enig i, at det var en god dag og at det var oplagt at man drager faglige input ind i bestyrelsesmøderne.

Ledelsesorientering v/Peter Saabye Simonsen

Der var ingen kommentarer eller spørgsmål til ledelsesorienteringen.

Beslutning:

- Bestyrelsen tog orienteringen til efterretning. HC Fuglsangs bekymring vedr. prædationsprojektet bliver videregivet og sekretariatet afklarer hvem der har ansvaret for den manglende fremdrift. Herudover kontak- tes den omtalte kvindelige jæger.

5. Økonomi - Budget 2018 – Orienteringspunkt

Sagsfremstilling

Budget 2018

Budgettet er ikke ændret og følges fornuftigt. Vi er nu 1 måned efter bud- gettet på forbrug af midler, hvilket især skal tilskrives regningen på skibet, som kommer til betaling i maj i stedet for april.

Resumé

Der er følgende orienteringspunkt:

- Budget 2018

Sekretariatet indstiller at:

- *Bestyrelsen tager orienteringen til efterretning*

Referat:

Janne Liburd orienterede om, at der ikke var større ændringer i forhold til budgettet. Peter Saabye Simonsen orienterede om, at eventuelle ændringer skyldtes små forsinkelser. Der var ingen spørgsmål eller kommentarer til budgettet i øvrigt.

Beslutning:

- Bestyrelsen tog orienteringen til efterretning.

6. Nationalparkplanen – Beslutningspunkt

Sagsfremstilling

Sekretariatet har udarbejdet et udkast til nationalparkplan 2019-2025 på baggrund af bestyrelsens prioriteringer på bestyrelsesmødet den 9. april 2018. Bestyrelsen bedes gennemgå og kommentere på planudkastet samt beslutte om det er færdigt til udsendelse eller der er noget som skal føjes til, fjernes, justeres mv.

Er der forslag til ændringer mv., så skal det også besluttes om bestyrelsen skal se forslaget til den ny nationalparkplan igen før sekretariatet sender det til grafisk opsætning den 11. maj og udsender til alle interessenter senest den 21. maj.

Dernæst er der udarbejdet et, første udkast til miljøvurderingen af den nye nationalparkplan. Bestyrelsen bedes forholde sig til og kommentere på miljøvurderingen, som er udarbejdet af Orbicon. Miljøvurderingen skal være færdig og offentliggøres senest den 20. maj 2018.

Resumé

Sekretariatet indstiller at:

- *Bestyrelsen beslutter om udkast til nationalparkplan 2019-2025 er færdigt.*
- *Bestyrelsen besluttet om bestyrelsen skal se et eventuelt revideret udkast til nationalparkplanen før det udsendes til interessenterne den 21. maj 2018.*
- *Bestyrelsen vedtager forslaget til miljøvurdering.*

Referat:

Janne Liburd takkede Sara Lindholt og Peter Saabye Simonsen for det grundige arbejde med udarbejdelse af nationalparkplanen.

Peter Saabye Simonsen orienterede om, at der egentlig ikke skal laves en ny plan, men derimod en revision af den gamle plan. Man fastholder derfor beskrivelsesdelen med småjusteringer. Rammerne for planen, og hvad nationalparken vil, havde bestyrelsen fået tilsendt forud for mødet og dannede grundlaget for dagens drøftelse. Grovbudgettet havde bestyrelsen ligeledes modtaget. Sidstnævnte offentliggøres ikke, men er alene bestyrelsens interne arbejdsredskab. Sekretariatet havde udarbejdet planen ud fra bestyrelsens ønsker, dog kan det blive en udfordring at opfylde alle mål ud fra det nuværende budget. Ud over udkast til plan havde bestyrelsen modtaget udkast til miljøvurdering af planen som ligeledes blev drøftet.

Bestyrelsen blev bedt om at kommentere på planen. Overordnet set var der to typer af kommentarer. Den ene type var mindre, forståelsesmæssige formuleringer, som sekretariatet noterede og tilretter planen ud fra. Den anden type kommentarer gik især på, om der skal indarbejdes delmål, udover målsætningerne, som i den første plan, eller om man under f.eks. naturafsnittet kan få nuanceret projekter og aktiviteter relation til målsætningerne i lov og bekendtgørelse.

Et eksempel på sidstnævnte var, at bestyrelsen drøftede, hvordan de klædes bedre på til at træffe beslutninger, særligt i forhold til naturen, f.eks. ved at konsultere forskere og andre specialister. Et andet eksempel var en drøftelse af hvordan bestyrelsen fremhæver de særlige naturtyper og hvordan man understøtter disse, herunder eksempelvis at man ikke kun arbejder med græsning i traditionel forstand, men også ser på græsning i klitter og skovområder og tilsvarende andre naturtyper.

Sekretariatet noterede bestyrelsens kommentarer og vil tilrette planen. Bestyrelsen vil herefter få planen til gennemsyn.

Miljøvurderingen:

Peter Saabye Simonsen orienterede om, at når man laver en plan som f.eks. nationalparkplanen eller en kommuneplan, så skal der foreligge en miljøvurdering i henhold til loven, hvorfor der var lavet udbud på opgaven som Orbicon havde vundet. Udkastet til miljøvurdering er udarbejdet ud fra første udkast til nationalparkplanen.

Bestyrelsen havde følgende kommentarer, som videregives til Orbicon:

- Vadehavsforum er knap nævnt i miljøvurderingen, hvilket der skal justeres på. Herudover mangler der forståelse af det trilaterale niveau.

- Ordet "forsumpe" bør erstattes af et andet.
- Der skal justeres i rapporten ifht formuleringen om at vandløbene har en god kvalitet og lever op til målsætningerne. Man ved generelt ikke meget om det marine område og data på vandløbene er heller ikke tilstrækkelige til Orbicons formulering.
- Generelt ønskede bestyrelsen eksempler / forklaringer på når man beskriver, at indsatser kan konflikte.
- Der skal laves en konsekvent opsummering på alle indsatser. Dette mangler ift. kulturindsats.

Grovbudget til nationalparkplan 2019-2025:

Peter Saabye Simonsen orienterede om, at der i budgettet er indarbejdet 6 indsatsområder med eksisterende og nye projekter. Hvis alle indsatser skal opfyldes, skal der søges eksterne midler, da der ikke er midler i det faste budget til at sikre alle de indsatser, som bestyrelsen ønsker iværksat. Der var endvidere et forslag til eventuel reduktion i budgettet.

Beslutning:

- Bestyrelsen besluttede, at udkast til nationalparkplan 2019-2025 er færdigt efter de på bestyrelsesmødet nævnte rettelser er indskrevet.
- Bestyrelsen besluttede, at de skal se et revideret udkast til nationalparkplanen før det udsendes til interessenterne den 21. maj 2018.
- Bestyrelsen vedtog forslaget til miljøvurdering med de på bestyrelsesmødet nævnte rettelser.
- Bestyrelsen vil gerne se nærmere på budgettet i forbindelse med økonomimødet i oktober.

7. Evt. og meddelelser

Referat:

Janne Liburd orienterede om, at bestyrelsen i forbindelse med Tønderfestivalen kan få adgang til et 4 timers VIP-arrangement mod betaling. Bestyrelsen drøftede muligheden men valgte at takke nej, da en sådan udgift må pålægges det enkelte bestyrelsesmedlem og ikke nationalparken.

Annemette Knudsen Andersen orienterede om, at det var hendes sidste møde i bestyrelsen, idet Esbjerg Kommune havde valgt at indstille to nye kandidater til posten. Ministeren forventes at udpege kandidaten den 24. maj. Janne Liburd kvitterede for Annemette Knudsen Andersens indsats i bestyrelsen.

Preben Friis-Hauge orienterede om, at der arbejdes på et hydrologiprojekt i Varde Kommune, hvor der er gjort stort en stor indsats, men at en enkelt lodsejer nu ikke ønsker at indgå i samarbejdet, hvorfor det er bremset.

Peter Saabye Simonsen orienterede om, at Årsrapport 2017 er færdiggjort. Herudover orienterede han om, at der afholdes en fotoudstilling hos en af Nationalparkens partnere, Ingvarth Jensen i V. Vedsted, og opfordrede til at bestyrelsen besøger udstillingen som løber fra fredag den 1. juni kl. 12 til søndag den 3. juni.